

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Rationale)

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน ทำให้ประชาชนต้องมีความเครียดและปรับตัวมากขึ้น หรือเผชิญกับปัญหาต่างๆ รอบด้านที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ในปัจจุบันประชาชนมีปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้นและมีแนวโน้มจะมีผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีผู้ป่วยจิตเวชเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และปัญหาสุขภาพจิตก็มิได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว ปัจจัยทางจิตสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ยังมีผลทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต ส่งผลกระทบต่อทั้งประชาชนและสังคม เศรษฐกิจและส่วนรวมด้วย

โดยปกติแล้วคนเราทุกคนเคยมีความทุกข์และเศร้าโศกเสียใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มักจะหายไปได้เองหรือเมื่อมีคนมาปลอบใจเราหรือเมื่อเราสงบใจของเราเองได้ แต่สำหรับโรคซึมเศร้าแล้วกลับไม่ใช่ความทุกข์ ความเสียใจธรรมดาที่ทุกคนเคยเป็นกันมา แต่ถือได้ว่าเป็นความรุนแรงถึงขั้นป่วยทางอารมณ์อย่างหนึ่ง โรคนี้อาจทำให้คิดฆ่าตัวตายและเป็นอันตรายต่อชีวิตได้ จากสถิติทางการแพทย์ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า โรคซึมเศร้าเป็นสาเหตุของการฆ่าตัวตายที่พบบ่อยกว่าสาเหตุอื่น ๆ ทั้งหมด คือสูงถึงร้อยละ 80^(1, 2) การฆ่าตัวตายนับเป็นวิกฤตการณ์ของครอบครัวและเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์อันมีค่ายิ่ง ในประเทศไทยพบว่าอัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มจาก 2.7 เป็น 8.5 รายต่อประชากร 100,000 คน ในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา เป็นชายมากกว่าหญิง 4 เท่า และพบว่าการฆ่าตัวตายเป็นอาการที่พบบ่อยมากในวัยรุ่นเป็นอันดับสองรองจากอุบัติเหตุ วัยรุ่น กว่าร้อยละ 90 ที่พยายามฆ่าตัวตายมีอาการของโรคซึมเศร้าอยู่ ร้อยละ 9 ของเด็กเหล่านี้รับว่า เคยพยายามฆ่าตัวตายมาแล้ว โดยที่ผู้ปกครองอาจไม่ทราบหรือคิดว่าเป็นอุบัติเหตุ ทั้งๆ ที่เด็กป่วยด้วยอาการของโรคซึมเศร้าอาจเป็นภาวะที่แสดงออกถึงการร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เนื่องจากเด็กไม่สามารถหาทางออกให้แก่ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสมหรือเนื่องจากไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอ ความสิ้นหวัง ความโดดเดี่ยว อ่างว้าง ความทุกข์ทรมาน ไม่มีใครสามารถให้ความช่วยเหลือได้ จึงส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าและหากไม่สามารถยอมรับสถานการณ์ของปัญหาและไม่สามารถปรับตัวได้ ทั้งยังขาดผู้รับรู้หรือช่วยแนะนำให้คำปรึกษาที่ดี ก็อาจนำไปสู่ภาวะของการฆ่าตัวตายได้ในที่สุด

ช่วงวัยรุ่นเป็นระยะของวัยพายุแคะ (Storm and Stress) เด็กวัยรุ่นจะมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคง มีความผันผวนทางอารมณ์ และมักจะเป็นอารมณ์ที่รุนแรง มีความกดดันสูง ทั้งนี้เนื่องจากมีสาเหตุมาจากการที่ร่างกายและต่อมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเจริญเติบโต ทำให้วัยรุ่น

ต้องปรับตัวเป็นสาเหตุให้วัยรุ่นมีความวิตกกังวล มีความเครียดทางอารมณ์ จนถึงภาวะซึมเศร้า และฆ่าตัวตาย พบว่าอัตราการฆ่าตัวตายนี้ค่อนข้างคงที่ในเด็กทุกอายุ แต่ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งคือ พบว่ามีอัตราสูงขึ้นในวัยรุ่นและสูงสุดที่ร้อยละ 24 ในอายุ 17 ปี⁽³⁾ และพบว่าความชุกของภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในประเทศไทยเมื่อปี 2527 นงพะงา ลัมสุวรรณและโกวิท นพพร⁽⁴⁾ พบอาการซึมเศร้าร้อยละ 27.0 ในเด็กที่มารับการรักษาทางจิตเวชที่โรงพยาบาลรามาริบัติและ พ.ศ. 2536 อุมพร ตรังคสมบัติ และดุสิต ลิขนะพิชิตกุล⁽⁵⁾ พบอาการซึมเศร้าสูงถึงร้อยละ 34.6 ในเด็กที่มาแผนกกุมารเวชศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เนื่องจากปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือการเรียน ส่วนภาวะซึมเศร้าในเด็กที่อยู่ในชุมชนพบได้เช่นกันดังที่ พ.ศ. 2535 เรไร ทิวะทัศน์⁽⁶⁾ พบความซึมเศร้าร้อยละ 22.04 ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดชลบุรี ในปีเดียวกัน อุมพร ตรังคสมบัติ และดุสิต ลิขนะพิชิตกุล⁽⁷⁾ พบอาการซึมเศร้าสูงถึงร้อยละ 40.8 ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ปี 2536 อรวรรณ หนูแก้ว⁽⁸⁾ พบว่าเด็กจากครอบครัวปกติที่กำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอ่างทอง มีค่าคะแนนความซึมเศร้ามากกว่าเด็กมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2538 ช่อเพชร เบ้าเงิน⁽⁹⁾ พบความซึมเศร้าในนักเรียน วัยรุ่นร้อยละ 49.8 และมีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรงร้อยละ 22.5 ใน นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรปราการ

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่มีความเจริญทั้งในด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการคมนาคม จำนวนประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในปี 2542 มีจำนวน 1.76 ล้านคน การปกครองแบ่งออกเป็น 20 อำเภอ^(10,11) ประชากรส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้ต่ำ⁽¹²⁾ ในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้น ระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป มีการขยายระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิรูปการศึกษา การคัดเลือกนักเรียนระบบใหม่ การแสวงหาความรู้มีการแข่งขันกันมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนในระดับมัศึกษามีภาระทางการศึกษาที่สูงขึ้น ในขณะที่ระบบพัฒนาการศึกษาและการแนะแนวในสถานศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า⁽¹³⁾ นักเรียนต้องปรับตัวและมีปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้น^(14,15)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมที่ "ไร้พรมแดน" ประชาชนทุกภูมิภาคสามารถหาข่าวสารความรู้ได้อย่างหลากหลาย อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าด้านสื่อสารโทรคมนาคม นอกจากนี้ทุกสังคมทุกชาติ ยังต้องเผชิญกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จึงมีการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของชีวิตมนุษย์โดยส่วนรวม ทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จึงมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพของ “คน” โดยเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจุบันและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ สังคมใด ประเทศใด สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ได้อย่างเต็มตามศักยภาพย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ทั้งนี้เพราะเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคมเมื่อมีการพัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพทั้งร่างกาย สติปัญญาและจิตใจจะเป็นพื้นฐานสร้างพลังครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม อย่างสมดุลกับธรรมชาติและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างสันติ

กระบวนการศึกษาเป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเท่านั้น ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาไทยที่พึงประสงค์ในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้นี้ การมัธยมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้⁽¹⁶⁾

1. มุ่งพัฒนาคนทั้งด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ทั้งในระดับความคิด ค่านิยมและพฤติกรรม คุณลักษณะของคนไทยควรเน้นดังนี้

1.1 มีลักษณะเป็นผู้ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” กล่าวคือเป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิด และวิเคราะห์ ใช้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม เคารพรักษากฎเกณฑ์ของสังคม ทำงานด้วยความอดทนมากกว่าการหวังผลสำเร็จด้วยวิธีลัดที่ขาดคุณภาพ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวศาสนาที่ตนยึดถือ รู้คุณค่าวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของไทยควบคู่ไปกับการเปิดและเลือกรับวัฒนธรรมต่างประเทศ

1.3 มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น มีความรู้ภาษาต่างประเทศ รู้จักใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีความสามารถเชิงจัดการ เห็นความสำคัญและประโยชน์ในวิทยาการสมัยใหม่ควบคู่กับภูมิปัญญาไทย

2. การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติสอดคล้องกับความเป็นจริงในวิถีชีวิตของคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณค่าในสังคมไทย เพื่อเสริมสร้างความเจริญทางสังคม การเมือง การปกครอง และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ อย่างสมดุลกันทุกด้าน ขจัดช่องว่างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการศึกษาต้องสร้างคนให้รู้จักสร้างงานด้วยตนเอง มีโอกาส มีงานทำอยู่ในท้องถิ่นของตน

3. แนวคิดหรือกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาการศึกษา ควรมีการปรับปรุงดังนี้

3.1 ให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการหลากหลาย ริกที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร และสังคมแข่งขันการเรียนรู้

3.2 ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ผู้เรียนมีบทบาทร่วมในการพัฒนาตนเอง ให้เต็มตามศักยภาพ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน แทนการจัดตามศักยภาพของผู้จัดหรือหน่วยงานที่จัด และตระหนักถึงสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับบริการการศึกษาขั้น พื้นฐานเป็นอย่างน้อย

3.3 มีรูปแบบการศึกษาที่ให้ทางออกและทางเลือกที่ดีแก่ทุกคน เพื่อสนองความต้องการความสามารถความถนัด ตลอดจนข้อจำกัดและคุณลักษณะที่แตกต่างของบุคคลแม้ผู้เรียนจะมีโอกาสเลือกในการศึกษามากขึ้น แต่ต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการเลือกช่องทางที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถและวุฒิภาวะของมนุษย์มากกว่าการมุ่งได้วุฒิปัตร์เป็นสำคัญ

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นผู้ที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งนับว่าเป็นช่วงวิกฤติของชีวิต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาในด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดผลเสียต่อทั้งตนเอง ต่อกระบวนการเรียนรู้และต่อสังคมได้มากกว่าวัยอื่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่มีการติดต่อกับบุคคลภายนอกมากขึ้นจึงมีปัญหาขัดแย้งกับพ่อแม่อยู่เสมอ เพราะเด็กสับสนและพยายามจะพ้นจากการปกครองของพ่อแม่ อารมณ์มีความรุนแรงและแข็งกร้าวมากขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าที่จะแสดงออกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ เมื่อไม่ได้รับการยอมรับ จะสะเทือนใจได้ง่าย มีความเพ้อฝันเกี่ยวกับความสำเร็จอย่างสูงในอนาคต เริ่มเรียนรู้เจตคติและค่านิยมจากกลุ่มเพื่อน รู้จักการคบเพื่อนที่ดี เริ่มคำนึงถึงการมีปรัชญาชีวิต โดยมุ่งเกี่ยวกับศีลธรรม จรรยา ศาสนา การเมือง⁽¹⁵⁾

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นวัยที่กำลังจะก้าวเข้าสู่โลกอาชีพ ซึ่งต้องมีความรู้พื้นฐานรู้กระบวนการในการประกอบอาชีพ แต่การศึกษาของสังคมไทยในปัจจุบัน ครูและผู้ปกครองส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนเก่งหนังสือ ครูมุ่งสอนเนื้อหาเป็นหลัก ผู้ปกครองก็มุ่งให้บุตรหลานไปสู่อาชีพที่เก่งทางหนังสือเช่นเดียวกับมุ่งแข่งขันความเป็นเลิศทางหนังสือ⁽¹⁷⁾ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระบบสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา นักเรียนวัยรุ่นต้องปรับตัวและอาจเกิดภาวะเครียดเป็นเหตุนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตอื่น ๆ ได้

ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่นตอนต้นเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย มีพัฒนาการทางอารมณ์สังคมและจริยธรรม และปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ก็ทั้งเป็นช่วงที่เริ่ม

เข้าสู่ปีแรกของการศึกษาที่จะทำนายผลการเรียนในอนาคตและมุ่งสู่ในระดับอุดมศึกษา การศึกษาภาวะซึมเศร้าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับนักเรียนและบุคลากรทางด้านสาธารณสุขในการค้นหา ให้คำปรึกษาและให้การช่วยเหลือ นักเรียนวัยรุ่นที่มีปัญหาซึมเศร้า เป็นการป้องกันและช่วยลดภาวะการฆ่าตัวตายในเด็กวัยรุ่น การช่วยให้เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการไปสู่อนาคตที่ดีโดยไม่มีโรคทางร่างกายและจิตใจ

คำถามการวิจัย (Research Question)

1. ความชุกของภาวะซึมเศร้าในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานีเป็นเท่าใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจิต - สังคมกับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

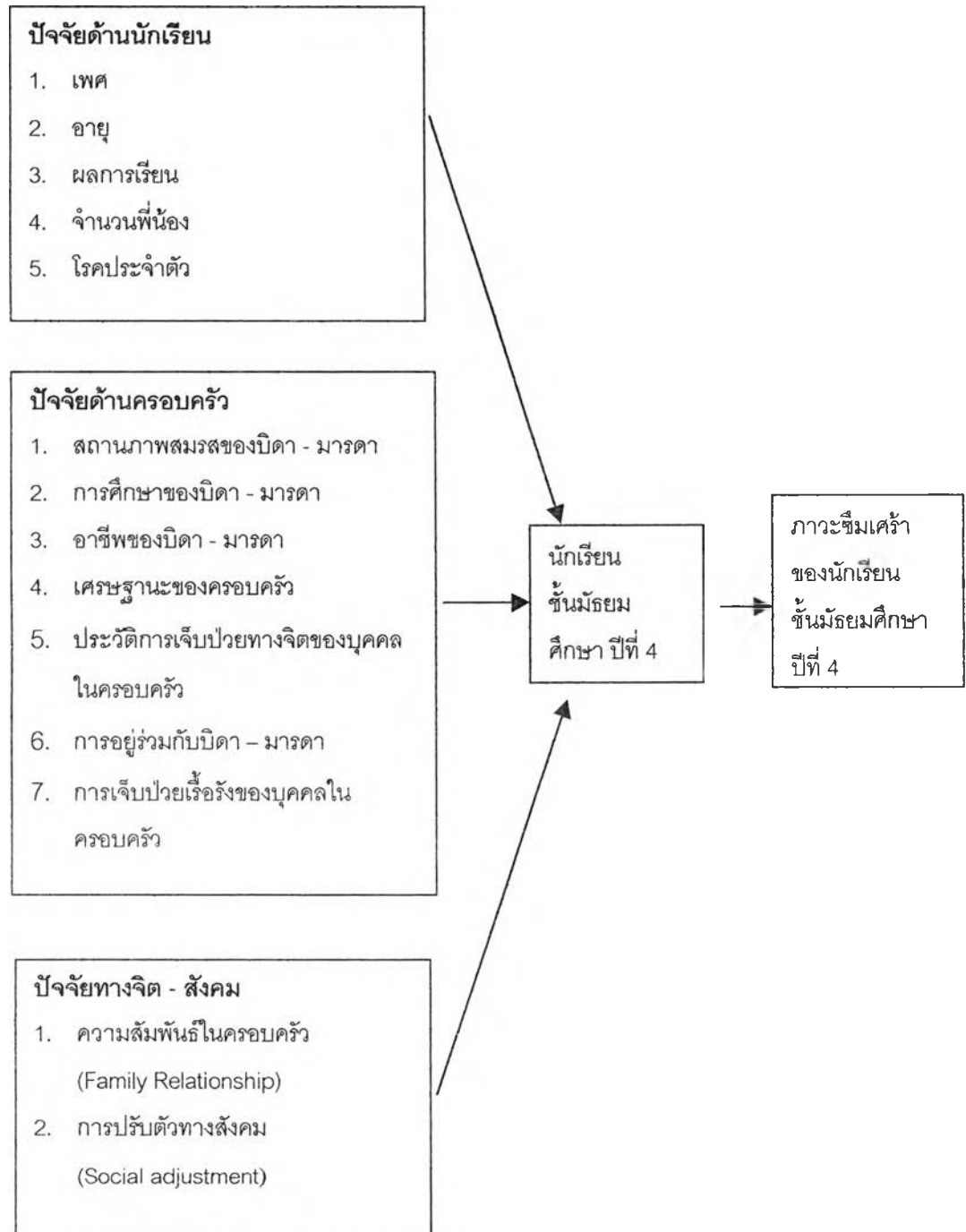
สมมุติฐาน (Hypothesis)

นักเรียนที่มีภาวะซึมเศร้าและไม่มีภาวะซึมเศร้ามีปัจจัยด้านจิต - สังคมที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption)

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling

2. ตัวแปรที่มุ่งศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านจิต-สังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะซึมเศร้าของนักเรียนวัยรุ่น

นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition)

1. ภาวะซึมเศร้า หมายถึง ภาวะจิตใจหม่นหมอง หดหู่ เศร้าโศก ไม่มีความสุข รู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ ขาดสมาธิ ไม่มีชีวิตชีวา พลังในการทำงานลดลง และมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งวัดโดยใช้แบบวัด Center for Epidemiology studies - Depression Scale (CES-D Scale) ได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 16

2. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2543

3. ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ลักษณะปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว คือ บิดา มารดา นักเรียน พี่ - น้อง และญาติ ตามการรับรู้ของนักเรียนซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามการรับรู้ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ออกแบบจำนวน 13 ข้อ มีค่าคะแนนตั้งแต่ 13 – 52 คะแนน

4. การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียน ได้แก่ เพื่อนและครู วัดโดยใช้แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมจำนวน 30 ข้อ มีค่าคะแนนตั้งแต่ 15 – 45 คะแนน

ข้อจำกัดในการวิจัย (Limitation)

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีเท่านั้น ผลการศึกษาสามารถอ้างอิงในกลุ่มประชากรที่มีความคล้ายคลึงกันได้เท่านั้น

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านจิต - สังคม ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ระดับภาวะซึมเศร้าอาจแตกต่างกันไปตามปัจจัยที่ศึกษา

3. CES-D Scale ที่ใช้ในการวัดระดับภาวะซึมเศร้า เป็น Screening Test เป็นประโยชน์ในการประเมินว่าอาการเศร้ามากหรือน้อย ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือวินิจฉัยโรคซึมเศร้าได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (Expected benefit and Application)

1. ผลจากการวิจัยเป็นแนวทางให้โรงเรียนและองค์กรทางสาธารณสุขร่วมมือกันวางแผนดำเนินงาน คัดหานักเรียนที่มีภาวะซึมเศร้าและให้การดำเนินการช่วยเหลือทันที
2. เป็นประโยชน์ในการให้การปรึกษาสำหรับครูแนะแนวในโรงเรียนเป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับวัยรุ่นและภาวะซึมเศร้าในแง่มุมอื่น ๆ